

הרהורים על ענף הבקר בארץ

מקום. שוחחתי בענין זה עם אנשימדע בנייר זילנד ובאוסטרליה ואין הם מכירים בשום פנים בכל ה"תורה" הזו המקפחת את ערכו של המספוא הגס.

גם הרדיפה המופרזת אחרי חלבונים (כוסבות) נראית כבלתי מוצדקת מבחינה תזונתית. רצוי היה שהבוקרים בארץ יתבעו ממוסדות המחקר בירור וליבון שאלות יסוד בתזונת הבקר בארץ, כגון: היחס הרצוי בין פחמימות וחלבון לשם ייצור חלב, גדילה, התפתחות וכו' בכל סוג של מספוא.

ואשר לייצור המספוא במשק, מן ההכרח לברר באופן יסודי את מקומו של המרעה במחזור הכללי של הגידולים. נודמן לי כאן לבקר במר קומות, בהם נהגו במשך 25 שנה לגדל אורז והיטה בהצלחה מבלי לשלב את המרעה במחזור ולבסוף נאלצו לשנות מהמקובל והחדירו שוב את המרעה למשקים אלה. אולם הוקדשה תשומת לב רבה לטיב המרעה, להתאמת הצמחים, הזנים, העיבוד וכו' לתנאי האקלים והקרקע.

ובהמשך הביקורים וההסתכלויות במקומות שהנני מבקר מתעוררת גם השאלה של ההשקעות בבנינים ובציוד. אמנם מוצדקת השאיפה להקל על העבודה ולקמץ בימי עבודה, אולם ההשקעות הכבדות הנעשות לשם כך בארץ "מכבדות" גם על עול הריבית; ומתעוררים ספקות אם יש צורך בכך בארץ. נודמן לי לראות כאן חוואים שחולבים 90 פרות משך שעה אחת, וכל זה נעשה בצריף קל עם מחיצות צינורות מספר ומכונת חליבה, וזהו כל הציוד.

ולענין המשקים הצעירים:

לדעתי יש לצייד את המשקים האלה, שלרשותם גם מרעה טבעי, בפרות חסונות יותר שתוכלנה לנצל יפה את המרעה, שלא תהיינה רגישות לחום הקיץ וכן שאפשר יהיה להשתמש בהן כבבהמות עבודה. הייתי מציע לטפח גזעי כלאיים שהוריו יהיו פרת חלב אירופית ופר מגזע הזבו. סגולותיו של גזע הזבו ידועות למדי: הוא עומד יפה בחום, כיוון שהוא מוכשר גם להזיע, והוא ירעה אף בשעות החמות ביותר.

אני נמצא שוב רחוק מהארץ, ובעברי במר חבי נירזילנד ואוסטרליה עולות מדי פעם מחשבות בשאלות פיתוח החקלאות אצלנו. אודה שלעיתים מתגנב הספק ללבי אם אמנם טובות כל הדרכים, בהם אנו עולים כדי לקדם את ענפי המשק שלנו ובאופן מיוחד את ענף הרפת. עלי להסביר את דברי ולהתעכב במקצת, על יסודותיו של ענף זה. צריך שיהיה ברור לכולנו שרנטביליותו וזכות קיומו של הענף תלויות בעיקר בשני גורמים: בסיס אספקה יציב וגזע בקר שיתאים לאספקה זו ולתנאי האקלים בו הוא חי.

ומהו המצב הקיים בארץ? מטפלים בענף הבקר בכל המשקים לטיפוסייהם השונים. יש משקים בעלי ענף הבקר ולרשותם אין מרעה טבעי כלל, וביניהם הרבה משקים ותיקים, הן קיבוציים והן מושביים, ולעומת זה ישנם הרבה ישובים חדשים משני הטיפוסים אשר לרשותם כיום גם שטחי מרעה טבעיים נרחבים. נשאלת השאלה איווהי הפרה המתאימה לישובים חדשים אלה. שמענו שבזמן האחרון הכניסה הסוכנות מספר הגון של פרות עבודה למשקים חדשים. לדעתי אין זה הפתרון המתאים. ייתכן שלחקלאים טירונים צריך לספק פרה חזקה יותר שאינה זקוקה לטיפול מופרז, אולם ספק גדול אם פרות אלה, שהובאו מגרמניה, מתאימות לתנאי האקלים. הן אמנם חזקות יותר, ותוכלנה אולי לשאת במאמץ עבודה, כיוון שטופחו והורגלו לכך, אולם אין להניח שהן תוכלנה לרעות בהצלחה במרעה הטבעי בעונת החום. ובמשק הוותיק בארץ, אשר בו מוחזק ומטופח העדר המשובח, הונהגה הזנה שאינה מתאימה לתנאי המשק בכללו. מתקבל הרושם שמקצים יותר מדי אדמה לייצור שחת וכדומה והשחת אינה שחת כלל ודומה לקש רגיל; וגם סוגים אחרים של מספוא גם הם אינם מתאימים למטרתם, ומשום כך התאזרח בארץ בציבור הבוקרים המנהג של "פיצויים" בחישוב הערך המזין של המספוא (חישובי ה"העברות" או ה"גודש" הנורמליים, כביכול); ודבר כזה לא ידוע ולא מקובל בשום

ושוב בענין הדברת הזבובים

זה שנים רבות שמתנהלת המלחמה בזבובים גם ברפת. על „הצרות“ שהם גורמים אין צורך לחזור, ומוטב שנסקור את שלבי המלחמה, ההצלחות והכשלונות גם יחד.

עם הופעת הד. ד. ט. התעוררו תקוות של ממש שהנה יש בידי הבוקר אמצעי הדברה והבוקרים ופרותיהם לא יוטרדו עוד ע"י זמזום מיהם ועקיצותיהם של הזבובים. אולם עד מהרה נתגלה שהזבוב לא הוכרע עד הסוף ע"י התכ" שירים הנ"ל והופיעו „גזעי“ זבובים מחוסנים בפני קוטלי חרקים מהסוג הנ"ל והתחילו פרים ורבים כבימים עברו ושוב הציקו לאיכר ול- בהמתו.

החוקרים אף הם לא נכנעו וניסו לגלות מדי פעם תכשירים יעילים ובטוחים יותר. הופיעו כל מיני חומרי ריסוס או אבקות, כגון לינדן, פאראתיון וכדומה; כן הומלץ על פתיונות רע' לניים שונים, אולם בכל אלה לא הושגה הצלחה במאה אחוז; או משום שנתרבו זבובים בעלי תנגודת לחומר ההדברה או שהחומרים עצמם

דבר זה חשוב ביותר בארצנו כיוון שתקופת החום נמשכת כ-8 חודשים בשנה. פרה כזו, מגוע הכלאיים, ייתכן ולא תגיע לתנובות כה גבוהות, אולם היא תהיה נוחה יותר לטיפול, ולגבי המתישב החדש הרי זה יתרון רב. יש לזכור עוד שאין המתישב החדש מסוגל לייצר מספוא בצורה בה אינטנסיבית כפי שזה נעשה במשקים ותיקים. וגם מבחינה זו חשוב שפרתו תהיה מהטיפוס הפשוט יותר.

אמנם הכניסו ארצה את גזע הזבוב, אבל הוא מטיפוס הבשר; ישנם כבר תת-גזעים לחלב ממוצא הזבוב, כגון ה„סאהיוואל“; פרות אלה מניבות יותר חלב מאשר זכו הבשר, צבען הוא חום-צהוב ולא אפור.

מובן שקיימות עוד די בעיות לגבי המשק הוותיק, ובייחוד בשאלות ייצור המספוא (אספסת, תחמיצים וכדומה), אולם על זאת אדון בפעם אחרת.

נירזילנד.

נ. ברמן

נתגלו כבלתי מתאימים כעבור זמן מה משום שחדרו מבעד לגוף הבהמות המרוססות גם לחלב.

ומה נתחדש הפעם?

לפני ארבע שנים נוסה בפעם ראשונה בנייר ג'רסי קוטל חרקים חדש בשם „דיאזינן“; מאז המשיכו לנסותו בהדברת זבובים בכל שנה ושנה וב-1955 אושר חומר הדברה זה ע"י מוסדות הבריאות הפדרליים לשימוש ברפתים ובשאר בניני המשק, חוץ מבחדרי החלב והלולים.

צריך שיהיה מובן לכל אלה המצפים לישועה מהתכשיר קוטל החרקים שיש הכרח להתמיד בביעור מקומות הדגירה והרבייה של הזבובים בתוך הרפת עצמה וסביבה. בראש וראשונה יש לשים לב לזבל, אשר בערמות ובתאים השור נים של הבהמות שבבנין, ולבער בהתמדה את מרכזי הדגירה של הזבובים.

בניסויים ובהסתכלויות שבנייר ג'רסי נוכחו שצרת הזבובים באה לא מהפולשים מהחוץ, ממשקים של שכנים, אלא מהמיליונים של זכר בים שפרים ורבים ברפת עצמה ובסביבתה. ללא פעולות ניקוי יסודיות במשק עצמו אין לצפות להצלחה מלאה בהדברת הזבובים.

הניסויים האחרונים הוכיחו שחומרי הריסוס המשתתרים של „דיאזינן“ הם אחד האמצעים הפעילים ביותר בהדברת הזבובים. ריסוס הקירות והתקרה של הרפת בדיאזינן בעל ריכוז של 0.5—1% הופך את הבנין נקי מזבובים למשך 6 שבועות לפחות. כל המקדים בריסוס באביב הריהו משובח והמלחמה תוקל עליו. בתנאי ניר ג'רסי די היה בריסוס נוסף בחודש יוני והיו פטורים ממכת הזבובים משך כל עונת הקיץ. באחת הרפתות הספיק ריסוס אחד בחודש מאי 1954, כדי לשמור על נקיון מזבובים עד לאוגוסט 1955. כנראה שאין הבדל בדבר אם משתמשים באבקה רטיבה או בתכשיר מרוכז לתחליבים; כן לא נתגלה יתרון מיוחד בהוספת סוכר לתמיסת הריסוס. ב-1956 מיעצות רוב תחנות הנסיון שבארה"ב להשתמש בחומר ריסוס משתייר של